

Στὴ Σύρα Τοῦρκο πιά σήμερα δὲ βλέπεις. Ἀπ' ὅσους εἶ-
τανε πρὶ, ἓνας ἀπόμεινε μοναχά. Ὅτι κατέβηκα, τὸν πῆρε
τὸ μᾶτι μου. Φοροῦσε φέσι· γονατισμένος κατὰ γῆς, ἔσκυπτε
τὸ κεφάλι· δὲν ἔβλεπα τὸ πρόσωπό του. Ἐνας Ῥωμιός, ἀπὸ
πάνω του, στεκότανε ὀρθίος κ' ἔσπρωχνε τὸ ποδάρι τοῦ στοῦ
Τούρκου τῇ μύτῃ. Μοῦ φάνηκε μιὰ στιγμὴ πὼς ὁ Τοῦρκος
προσκυνοῦσε τὸ Ῥωμιό. Ὑστερα κατὰλαβα· ὁ Τοῦρκος εἶχε
γίνῃ λουστρατζής! Τὸν περασμένο χειμῶνα, κὶ ἀφτόνε τὸν
Τοῦρκο κοντέψανε οἱ Συριανοὶ νὰ τὸν πνίξουνε. Ἡ πρέπει ὁ
Τοῦρκος νὰ πατῇ τοῦ ἀλλουνοῦ τὸ κεφάλι ἢ πόδι νὰ φιλῇ. Καὶ
γιὰ τοῦτο τώρα στὴν Πόλῃ θυμοῦμαι μὲ γλύκα τῇ Σύρα,
ὅπου φιλοῦσε πόδε.

Θ'.

Cabinet de lecture.

Ὅπου κὶ ἂν πάη κανεὶς, σ' ὅτι μέρος κὶ ἂν κατασταλάξῃ,
εἶναι φρόνιμο καὶ σωστὸ νὰ βολεῖσθαι μὲ τὸ καθετίς. Καλὰ
κάνει νὰ ζῇ σὰν ποὺ συνηθίζουνε καὶ ζοῦνε ὅσοι ζοῦνε στὸν
τόπο ποὺ βρίσκεται — νὰ τρώῃ τὸ φαγί τους, νὰ στρώνῃ τὸ
κρεβάτι τοῦ σὰν ποὺ τὸ στρώνουνε καὶ νὰ ρουχαλίζῃ μὲ τὸν
ἴδιο κρότο. Πρέπει νὰ πίνῃ τὸ κρασί τους, νᾶχῃ τῇ μάθησὶ
τους (ἂν μπορεῖ!), νὰ διαβάξῃ τίς φημερίδες τους καὶ νὰ τοῦ
φαίνονται καλογραμμένες. Τόσο καιρὸ ποὺ εἶχα κάμει στὴ
θάλασσα, δὲν ἤξερα πιά τί γινότανε ὁ κόσμος. Θέλησα λοιπὸ
νὰ μάθω καὶ γὼ τί τρέχει, νὰ διῶ τουλάχιστο κανένα ἑλλη-
νικὸ φύλλο.

Τὴν ἄλλῃ μέρα, μὲ πῆγε ὁ πατέρας μου στὴ λέσχη ὅπου

συνηθίζει καὶ πηγαίνει. Τραβήξαμε στὸ Σταβροδρόμι (εἶναι
τὸ σπῖτι μας στὸ Γαλατά), μπήκαμε στὸ κλούμπι (οἱ κυρίες
κάπου κάπου θὰ τὸ λένε καὶ κλουβὶ γιὰ τοὺς ἄντρες), ἀνεβή-
κάμε ἓνα πάτωμα καὶ βρεθήκαμε στὴν « αἰθουσαν τῆς ἀνα-
γνώσεως. » (Ἔτσι, νομίζω, θὰ πῇ τὸ cabinet de lecture ἓνας
προκομμένος ποὺ ξέρει καὶ σέβεται τὴ γλῶσσα του· νὰ μιλού-
σαμε Ῥωμαίικα, ἴσως εἶτανε τρόπος νὰ τὸ ποῦμε κὶ ἀνγνω-
στήρι ἢ μάλιστα καλῆτερα διαβαστήρι, ποὺ τὸ καταλαβαί-
νει ὅλος ὁ κόσμος, μὰ τί νὰ γίνῃ;...). Τὸ διαβαστήρι ὅπου
κάτσαμε εἶτανε μιὰ μεγάλη κάμαρα, μακρουλὴ καὶ στενού-
ταικη· εἶχε στὴ μέση ἓνα τραπέζι, μὲ πράσινη τσόχα στρω-
μένο, ποὺ πῆγαινε ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρῃ τῆς κάμαρας στὴν
ἄλλῃ. Κάτι παράθυρα, ἀψηλὰ ἴσα μὲ τὸ ταβάνι, κόφτανε
τοὺς τοίχους· ἄσπροι μπερντέδες κρεμασμένοι μισοσκεπάζανε
τὰ τζάμια. Τὰ παραθυρόφυλλα δὲν εἶτανε ὅλους διόλου σφα-
λισμένα κ' εἶχανε στὴ μέση μιὰ χαραμίδα ἀπὸ πάνω ἴσα μὲ
κάτω. Γύρο γύρο στὸ τραπέζι εἶτανε ἀραδιασμένες μιὰ μιὰ
οἱ φημερίδες, μὲ τὸ ξύλο ποὺ ἀπὸ τὴ μέση βαστᾷ τὴν καθε-
μιὰ, ἔτοιμες γιὰ νὰ τίς πιάσῃς στὸ χέρι καὶ νὰ διαβάσῃς.

Ἐτυχε κείνη τῇ βραδειᾷ νὰ μὴν εἶναι στὸ διαβαστήρι
ψυχή. Ὅλοι οἱ Πολῖτες βρισκόντανε ὅξω στὸ Κατάστενο ἢ στὰ
Νησιά· εἶτανε μεγάλη μοναξιά· μόνο ὁ πατέρας μου καὶ γώ.
Σὲ κάθε γωνιά, οἱ δοῦλοι μὲ τίς ἄσπρες ποδιές καὶ τὸ κοντό-
μαῦρο σουρτουκάκι, καθόντανε ἀπάνω σ' ἓνα σκαμνάκι καὶ
σκύφτανε τὸ κεφάλι ἀπὸ τὴ νύστα. Ὁ καιρὸς ὅξω εἶτανε
ῥαῖος — μιὰ βραδεῖα μοναδική, ἓνας καιρὸς μαλακός, ὅλος
γλύκα, ποὺ σὰ βελουδο σοῦ χάδεβε τὸ πρότωπο. Τέτοιο καιρὸ
δὲ θὰ διῆς παρὰ στὴν Πόλῃ. Φυσοῦσε ἀγεράκι σιγαλό, σὰ
λουλουδιῶ πνοή. Ἀπὸ τῶν παραθυριῶ τῇ χαραμίδα ἔβλεπες
πέρα πέρα σὰν ἀσημένιο λάκκο ποὺ ἄσπριζε κάτω κάτω.
Εἶτανε τὸ Κατάστενο ποὺ γυάλιζε μὲ τὸ φεγγάρι. Χαιρό-
μουνε τὴν τόση ἡσυχία. Δὲν ἄκουγες φωνή. Εἶτανε μιὰ ἀπὸ